

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

«Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо збалансованості наповнення місцевих бюджетів» (реєстр. № 3679 від 18.06.2020), внесений народними депутатами України Заблоцьким М. Б., Халімоном П. В., Вороньком О. Є. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до підрозділів 4 та 6 розділу ХХ «Перехідні положення» Податкового кодексу України (далі – Кодекс), зокрема:

У частині податку на прибуток:

- передбачити право зменшувати суму податку на прибуток підприємств на суму сплаченого акцизного податку у складі ціни за важкі дистилати, якщо вони використовуються для окремо визначених транспортних засобів;

У частині плати за землю:

- відновити з 1 січня 2021 року індексацію нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення;

- для земель залізничного транспорту на період з 01.05.2020 по 31.12.2021 особливі умови оподаткування встановити такі особливості оподаткування:

не підлягають оподаткуванню земельним податком землі залізничного транспорту у межах смуг відведення під залізничним полотном та іншими будівлями та спорудами, необхідними для діяльності;

звільнення не поширюється на землі під культурно-побутовими будівлями і спорудами, а також землі залізничного транспорту, розташовані у населених пунктах, в яких загальна частка нарахованого земельного податку, що підлягає сплаті до бюджету, становить менше 20 відсотків бюджету такого населеного пункту (передбачається, що Мінфін здійснюватиме розрахунок та оприлюднюватиме співвідношення загальної частки нарахованого земельного податку, що підлягає сплаті до бюджету за попередній бюджетний рік).

Крім того, пропонується внести зміни до інших законів в частині встановлення мораторію на виплату (стягнення) боргових зобов'язань ПАТ «Укрзалізниця» перед кредиторами країни-агресора до завершення такої агресії і відновлення територіальної цілісності України. Також встановлюється особливий порядок надання дозволу Національним банком України на погашення таких зобов'язань.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація норм законопроекту призведе до втрат доходів державного та місцевих бюджетів.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Втрати державного бюджету від зменшення суми податку на прибуток підприємств на суму сплаченого акцизного податку у складі ціни за важкі дистилляти, якщо вони використовуються для окремо визначених транспортних засобів, у 2019 році становили 690,2 млн гривень.

За інформацією ДПС України, за даними податкових декларацій платників на 2020 рік, сума нарахованого земельного податку за землі залізничного транспорту склала 2,5 млрд гривень. У відповідному розмірі оцінюються втрати місцевих бюджетів внаслідок запропонованого звільнення від оподаткування.

Із запровадженням індексації нормативної грошової оцінки для земель несільськогосподарського призначення додаткові надходження до місцевих бюджетів можуть становити суму на рівні 1,3 млрд гривень в розрахунку на рік.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції щодо покриття можливих втрат бюджету у поточному бюджетному періоді відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Відповідно до пункту 3 § 70 Регламенту Кабінету Міністрів України у разі внесення законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, до проекту закону додається фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Проте розробником законопроекту таких розрахунків не надано.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

У частині податку на прибуток підприємств

Пропозиція щодо зменшення податку на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету, на суму акцизного податку, сплаченого у складі ціни придбання палива, що використовується окремими категоріями транспортних засобів, порушує принцип податкового законодавства – принцип рівності усіх платників перед законом, який полягає у недопущенні будь-яких проявів податкової дискримінації, а саме забезпечення однакового підходу до всіх платників податків (підпункт 4.1.2 пункту 4.1 статті 4 Кодексу).

З метою недопущення такої дискримінації запропоновану преференцію необхідно буде розповсюджувати також на будь-яких інших споживачів палива, які використовують його для власного залізничного транспорту в процесі виробництва, зокрема, підприємств теплопостачання, металургії.

Також запропоноване порушує методологічні засади обчислення податку на прибуток підприємств та акцизного податку, який, як непрямий податок,

повинен бути сплачений безпосередньо до бюджету у складі ціни під час придбання палива, не зменшуючи при цьому базу для оподаткування податком на прибуток підприємств.

Крім того, у платників – споживачів палива відсутні правові підстави виділяти в ціні подальшої реалізації товару (палива) суму акцизного податку, оскільки такі споживачі не є платниками акцизного податку.

У частині плати за землю

Норма щодо відновлення індексації нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення підтримується, як така, що сприятиме збільшенню надходжень до місцевих бюджетів, у зв'язку з чим Мінфіном вже було підтримано проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо проведення індексації нормативної грошової оцінки землі)» (реєстр. № 2561 від 09.12.2019), внесеного народним депутатом Андрійовичем З. М.

Стосовно пільгового оподаткування земель залізничного транспорту слід зазначити, що плата за землю для більшості громад є одним із бюджетоутворюючих податків, за рахунок якого фінансуються місцеві видатки. Тому встановлення податкових пільг, окрім того, що призводить до втрат місцевих бюджетів, також призводить до необхідності пошуку компенсаторів таких втрат і збалансування бюджетних надходжень, що негативно впливає на виконання державою своїх функцій.

Разом з тим, враховуючи те, що згідно з пунктом 10.1 статті 10 Кодексу плата за землю належить до місцевих податків і зборів, органи місцевого самоврядування, реалізуючи право, надане статтею 26 Закону України від 21.05.1997 № 280 «Про місцеве самоврядування в Україні», та зважаючи на статтю 284 Кодексу, з огляду на зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на розвиток відповідних територій, мають можливість на підставі законодавчо наданого права своїми рішеннями встановлювати ставки плати за землю в діапазоні від «0» до максимально встановлених Кодексом розмірів і надавати пільги із сплати земельного податку для окремих категорій платників.

Отже, питання встановлення пільгового оподаткування платою за землю для окремих категорій земель, зокрема для земель залізничного транспорту, може бути реалізоване в межах чинного законодавства за рішенням органів місцевого самоврядування.

Водночас зазначаємо, що окремими нормами Закону України від 13.05.2020 року № 591-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо додаткової підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19)» органам місцевого самоврядування надано право у 2020 році без застосування регуляторних процедур приймати рішення про внесення змін до прийнятого рішення про встановлення місцевих податків та/або зборів щодо зменшення ставок плати за землю, та/або податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, щодо

об'єктів нежитлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб.

Також слід зауважити, що запровадження норми, згідно з якою звільнення від сплати земельного податку не поширюється на землі залізничного транспорту, розташовані лише у населених пунктах, в яких загальна частка податку становить менше 20 відсотків бюджету такого населеного пункту, призведе до втрат місцевих бюджетів саме тих територіальних громад, де надходження плати за землю за земельні ділянки залізничного транспорту становлять 20 і більше відсотків, тобто є основним бюджетоформуючим джерелом.

При цьому, статтею 103 Бюджетного кодексу України передбачено, що надання державою податкових пільг, які зменшують доходи місцевих бюджетів, має супроводжуватися наданням додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію відповідних втрат доходів місцевих бюджетів.

Окрім того, запропонована законопроектом процедура щодо оприлюднення Мінфіном не пізніше 1 липня 2020 року на своєму офіційному вебсайті переліку населених пунктів, землі залізничного транспорту яких підлягають оподаткуванню земельним податком, не може бути реалізована на практиці у встановленому часовому інтервалі.

Також в частині посилання на дати періодів, з яких передбачається, зокрема запровадження особливостей справляння земельного податку за землі залізничного транспорту, слід зазначити, що відповідно до статті 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

З огляду на викладене, проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо збалансованості наповнення місцевих бюджетів» (реєстр. № 3679 від 18.06.2020) не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ